

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

25 років
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

№148 грудень
2017

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

Директор видання:
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
04053, Україна, Київ
тел. (44) 486 2878
факс (44)486 2812

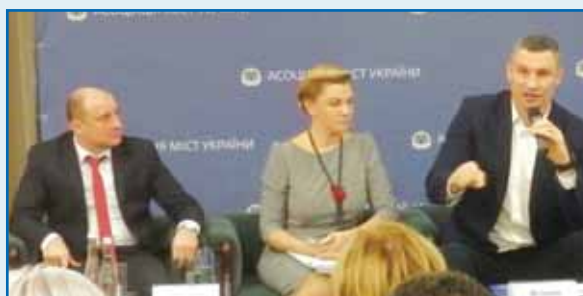
ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

АМУ: хроніка, події, коментарі

11-12 грудня Асоціація міст України провела четвертий традиційний Національний прес-клуб реформ за участі більше 100 представників регіональних медіа з усієї України

В.Гройсман: Децентралізація – це один з пріоритетів 2018 року. Буде побудовано 2000 нових об'єктів у громадах – школи, дитсадочки, басейни, громадський простір. Які саме об'єкти – вирішуватимуть громади, оскільки на місцях видніше, що саме потрібно будувати та розвивати.

В.Кличко: Сьогодні я можу сказати, що нам вдалося відстояти для місцевого самоврядування майже 50 млрд грн на 2018 рік. Це і формула вирівнювання, яка залишається стимулюючою – понад 3 млрд грн залишаться на розвиток громад.

стор. 3

ПУЛЬС РЕФОРМ

Асоціація міст України вітає прийняття Закону про Державний бюджет на 2018 рік

стор. 16

Життя українських міст

Київ, Одеса, Дніпро, Ужгород, Тернопіль, Миколаїв, Бориспіль

стор. 13

Міське самоврядування за кордоном

Досвід європейських міст

стор. 27

Консультації спеціалістів

Роз'яснює Центр аналізу та розробки законодавства: деякі питання зі сфери земельних відносин

стор. 23

Актуальна тема

Такими школами не кожне місто може похвалитися: як у сільській ОТГ на Полтавщині ремонтують навчальні заклади
Про досвід Клепачівської ОТГ

стор. 31

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

АМУ: ХРОНІКА, ПОДІЇ, КОМЕНТАРІ

«ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: ПІДСУМКИ ТА ДОСЯГНЕННЯ 2017 РОКУ, ЗАВДАННЯ НА НАСТУПНИЙ РІК» – ТРАДИЦІЙНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРЕС-КЛУБ РЕФОРМ ВІДБУВСЯ У КИЄВІ

11-12 грудня Асоціація міст України провела четвертий традиційний Національний прес-клуб реформ за участі більше 100 представників регіональних медіа з усієї України - телебачення, радіо, друкованих та Інтернет ЗМІ. АМУ щороку у грудні проводить такий захід для журналістів з метою підбиття підсумків реалізації децентралізаційної реформи за рік та формулювання подальших завдань.

Прес-клуб організовано в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує АМУ за підтримки USAID.

Цього року на прес-клубі вперше перед представниками регіональних ЗМІ виступив Прем'єр-міністр України **Володимир Гройсман**. Він презентував пріоритети Уряду на наступний рік і наголосив, що вони підкріплені вчасно прийнятим Державним бюджетом. Глава Уряду, зокрема, підкреслив, що децентралізація – це один з пріоритетів 2018 року. Буде побудовано 2000 нових об'єктів у громадах – школи, дитсадочки, басейни, громадський простір. Які саме об'єкти – вирішуватимуть громади, оскільки на місцях видніше, що саме по-

трібно будувати та розвивати. В.Гройсман наголосив, що одним з головних індикаторів економічного зростання та забезпечення добробуту людей стане збільшення мінімальної зарплати, а також доведення середньої зарплати за підсумком 2018 року до 10 тис. грн. Прем'єр-міністр зазначив, що Уряд ставить за мету ліквідувати до 2020 року черги в дитячі садки, і міські голови та голови обласних державних адміністрацій мають долучитися до вирішення цього питання.

Після презентації робота заходу продовжилася у форматі прес-конференції: Прем'єр-міністр України В.Гройсман відповів на запитання журналістів регіональних ЗМІ.

Асоціація міст України вирішила за підсумками 2017 року відзначити регіональні ЗМІ за популяризацію реформи з децентралізації. Подяки за кількома номінаціями вручив медійникам з усіх областей Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан.

У другій частині заходу відбувся **Дискусійний клуб: законодавчі новації 2017 року та перспективи на наступний рік.**

Народний депутат, представник Голови Асоціації міст України у Парламенті **О.Продан** розповіла про роль АМУ у підготовці законопроекту про Державний бюджет на 2018 рік. Вона підкреслила, що завдяки співпраці з Урядом, парламентським комітетами, за підтримки народних депутатів у Державному бюджеті України на 2018 рік враховані інтереси громад. «Це був перший досвід, коли Уряд пішов на таку досить тісну співпрацю з Асоціацією міст», – наголосила О.Продан.

Про основні показники бюджету на 2018 рік та роль Асоціації у бюджетному процесі розповів Виконавчий директор АМУ **О.Слобожан**. Він зазначив, що наступного року, зокрема, впроваджується нова бюджетна програма «Питна вода». «Громади вже мають готуватися до підготовки проектів не тільки ДФРР, не тільки під інфраструктурні субвенції, а й під окремі програми водопостачання, водовідведення», – сказав О.Слобожан та наголосив, що у головному фінансовому документі країни на наступний рік у ДФРР закладено 6 млрд грн, субвенція на підтримку розвитку інфраструктури об'єднаних громад – 1,9 млрд грн, субвенція на соціально-економічний розвиток регіонів – 5 млрд грн.

Далі до роботи прес-клубу приєднався Голова АМУ, Київський міський голова **В.Кличко**. Під час спілкування із представниками регіональних ЗМІ він розповів про участь АМУ у підготовці держбюджету на 2018 рік та, зокрема, зазначив: «Сьогодні я можу сказати, що нам вдалося відстояти для місцевого самоврядування майже 50 млрд грн на 2018 рік. Це і формула вирівнювання, яка залишається стимулюючою - понад 3 млрд грн залишаться на розвиток громад». Голова АМУ подякував Прем'єр-міністру, за те, що він як колишній мер розуміє проблеми місцевих громад і надає їм підтримку.

Віталій Кличко підкреслив, що всі об'єднані громади матимуть у 2018 році прями міжбюджетні відносини з Держбюджетом і отримають кошти від інфраструктурної субвенції. «Це було дуже складно, але ми відстояли право на розвиток для 665 нових муніципалітетів», – сказав Голова АМУ. Водночас, додав він, нині слід працювати над ефективним використанням коштів. В.Кличко зазначив, що столиця запровадила відкритий бюджет, і ця новація поширюється серед українських муніципалітетів.

Голова АМУ висловив сподівання, що наступного року вдасться завершити секторальні реформи. «Асоціація підготувала 9 секторальних стратегій в різних галузях, починаючи від фінансів і закінчуючи сферою ЖКГ», – наголосив В.Кличко.

Крім того, нагадав він, сьогодні в парламенті перебуває низка законопроектів, схвалення яких необхідне для подальшого розвитку місцевого самоврядування. Зокрема, йдеться про необхідність невідкладного ухвалення та впровадження розробленого за активної участі Асоціації міст України проекту нового закону «Про службу в органах місцевого самоврядування». В.Кличко також вкотре наголосив на необхідності ухвалення закону, який дозволить навести лад у сфері паркування. За його

словами, місцева влада повинна мати право штрафувати безвідповідальних водіїв і використовувати кошти на розвиток міста. Крім того, В.Кличко наголосив на необхідності вирішення проблеми щодо поводження із твердими побутовими відходами. Він додав, що муніципалітети без законодавчих змін, які стимулюватимуть запровадження новітніх технологій утилізації сміття, не зможуть самотужки вирішити ці проблеми.

Аналітики АМУ розповіли журналістам про законодавчі новації року, що минає.

Про реформу житлово-комунального господарства та новий закон «Про житлово-комунальні послуги» проінформував представників ЗМІ аналітик АМУ **О.Гарник**. Він наголосив на відповідальності співвласників будинків щодо їх утримання, а також розповів про санкції у разі невчасної оплати споживачами житлово-комунальних послуг.

Аналітик АМУ **Л.Мозгова** презентувала новації закону «Про освіту» у частині змін, що стосуються здобувачів освіти, педагогів, органів управління освітою, органів місцевого самоврядування (засновників закладів освіти) та закладів освіти. Також було обговорено нові можливості, що дає закон, та основні виклики, що виникають у зв'язку з його імплементацією.

У другий день заходу учасники Національного прес-клубу реформ відвідали Будинки Уряду. Для них було організовано екскурсію будівлею та презентовано урядову комунікаційну стратегію #єдинийголос. В урядовому прес-центрі представники регіональних медіа зустрілися з народним депутатом **В.Денисенком**, який є представником Уряду у парламенті. Також

перед журналістами виступив Державний секретар Кабінету Міністрів **В.Бондаренко**. Зокрема, він сказав: «Державна служба готова до змін. Ми розпочали цей процес з метою, щоб державні службовці хотіли кращого для людей, а не лише для себе. Особливо приємно, що до цієї реформи хочуть приєднатися молоді кадри, сповнені бажанням щось змінити». Також В.Бондаренко зазначив, що державні службовці стають відкритішими, вони хочуть і готові слухати конструктивну критику ЗМІ для того, щоб вносити зміни у свою роботу.

За підсумками Національного прес-клубу реформ у регіональних медіа вийшло кількасот публікацій. АМУ переконана, що такі заходи для журналістів з областей і комунікація реформ «з перших вуст» є важливим чинником формування громадської підтримки децентралізації в Україні.

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ РОЗВИВАЄ МІЖНАРОДНУ СПІВПРАЦЮ

Підписано Декларацію про наміри щодо співробітництва між Асоціацією міст України, Французькою Асоціацією при Раді європейських муніципалітетів та регіонів та Асоціацією міст Польщі

27 листопада у Києві відбулася церемонія підписання Декларації про намір щодо франко-українсько-польського децентралізованого співробітництва між Асоціацією міст України, Французькою Асоціацією при Раді європейських муніципалітетів та регіонів та Асоціацією міст Польщі.

Документ підписали:

від Асоціації міст України –

Олександр Слобожан, Виконавчий директор;

від Французької Асоціації при Раді європейських муніципалітетів та регіонів – Крістоф Шайю, Генеральний директор;

від Асоціації міст Польщі – Анджей Поравскі, Директор Бюро.

У рамках співробітництва сторони домовилися сприяти обміну досвідом між французькими, українськими та польськими органами місцевого самоврядування та укладанню між ними партнерських стосунків, а також налагодженню партнерства між містами та населеним пунктам Франції, України та Польщі.

Під час зустрічі О.Слобожан розповів про співпрацю Асоціації міст України з Урядом, відмітивши підтримку Прем'єр-міністра України В.Гройсмана реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади. «Зараз у нас йде бюджетний процес, ми «воюємо»

з деякими Міністерствами за обсяг ресурсів місцевого самоврядування, обговорюємо показники місцевих бюджетів, закладені в Державному бюджеті на 2018 рік. Сподіваюся, що підготовлений до другого читання проект Державного бюджету на наступний рік матиме показники, якісно змінені в бік місцевого самоврядування», – зазначив Виконавчий директор АМУ.

Генеральний директор Французької Асоціації при Раді європейських муніципалітетів та регіонів Крістоф Шайю розповів про взаємовідносини між органами державної влади та муніципалітетами у Франції. За його словами, «за останні п'ять років держава значно зменшила фінансову підтримку муніципалітетів, також перерозподілено компетенції між органами державної влади та місцевою владою». К.Шайю зазначив,

що у Франції «сьогодні існують два проблемних питання – контроль над місцевими бюджетами та кадри». Втім вже досягнуто домовленості, що протягом найближчих чотирьох років не будуть прийматися нові закони щодо місцевого самоврядування.

Директор Бюро Асоціації міст Польщі Анджей Поравскі також наголосив на пробле-

мах місцевого самоврядування: «Уряд, який ми маємо на сьогоднішній день, протягом двох років поступово перебирає на центральний рівень повноваження місцевого самоврядування. Не можу сказати, що ці зміни значні, але крок за кроком вони все ж таки відбуваються. Ми звертаємося до України та Франції з проханням підтримати місцеву демократію в Польщі». Наприклад, нещодавно прийнято закон, згідно з яким центральна влада контролюватиме тарифи на водопостачання та водовідведення, що раніше вирішувалося на локальному рівні.

Олександр Слобожан розповів, що в Україні діє Національний регулятор, який доводить муніципалітетам встановлені тарифи на комунальні послуги, але ці тарифи є економічно необґрунтованими. «На Раді регіонального розвитку було порушено це питання, і має розпочатися тарифна децентралізація, коли право на встановлення тарифів на комунальні послуги матимуть муніципалітети», – зазначив Виконавчий директор АМУ.

Крім того, під час зустрічі представників асоціацій місцевого самоврядування України, Франції та Польщі йшлося про державний контроль над рішеннями органів місцевого самоврядування. О.Слобожан розповів, що розроблений Мінрегіоном законопроект, який в разі його прийняття міг би призвести до невиправданого втручання місцевих держадміністрацій у роботу місцевого самоврядування, був відкликаний з Секретаріату Кабміну.

Але питання державного контролю все одно стоїть на порядку денному, і лобісти жорсткого нагляду наголошують, що у Польщі суцільний контроль над муніципалітетами, у Франції взагалі «драконівський» нагляд, коли мер нічого не може зробити без дозволу того чи іншого державного органу. Крістоф Шайю та Анджей Поравскі зазначили, що державний контроль існує, але він не є «тотальним». «Ми хотіли б дізнатися від представників асоціацій органів місцевого самоврядування Франції та Польщі – як на практиці відбувається імплементація норм законодавства щодо контролю над діяльністю органів місцевого самоврядування, які існують ризики», – сказав Олександр Слобожан.

Виконавчий директор АМУ розповів, що зараз готується законопроект про префектів, в якому закладена змішана модель державного нагляду за органами місцевого самоврядування – польсько-французька. «Ми хотіли б запросити фахівців асоціацій органів місцевого самоврядування Польщі та Франції до експертизи цього документу», – зазначив Олександр Слобожан.

Наприкінці зустрічі Генеральний директор Французької Асоціації Крістоф Шайю запросив українських мерів на франко-польську конференцію, що відбудеться 25-

26 червня наступного року у Франції. Він висловився за налагодження більш ефективних побратимських зв'язків між містами-партнерами Франції та України.

Цього ж дня з виконавчим директором Асоціації міст Польщі Анджеєм Поравські та Генеральним директором французької Асоціації Крістофом Шаю зустрівся Голова Асоціації міст України, Київський міський голова Віталій Кличко. Він подякував іноземним колегам за підтримку та співпрацю і наголосив, що для нього як голови Асоціації міст України та мера Києва дуже важливим є показати гідний результат роботи, щоб кожен українець міг відчувати реальні досягнення місцевої влади: «Я зацікавлений у тому, щоб кожне місто стало успішним та впроваджувало сучасні стандарти життя для своїх мешканців. Ми розуміємо, що успіх кожного міста – це успіх країни загалом». Анджей Поравський зазначив, що польська сторона рада втілювати разом з українськими колегами різноманітні муніципальні проекти та готова до тіснішої співпраці. У свою чергу, Крістоф Шаю наголосив, що французька сторона націлена на поглиблення співпраці, зокрема, і через посередництво Польщі.

Підписано Меморандум про взаєморозуміння між Асоціацією міст України та Нідерландською Асоціацією муніципалітетів

12 грудня в Гаазі (Нідерланди) відбулася церемонія підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Асоціацією міст України (АМУ) та Нідерландською Асоціацією муніципалітетів (VNG).

Документ підписали: від АМУ Виконавчий директор Асоціації Олександр Слобожан, від VNG International – директор Петер Кніп.

У Меморандумі, зокрема, сказано, що VNG International та АМУ висловлюють щире прагнення продовжувати та посилювати співпрацю на користь зміцнення місцевого самоврядування в Україні.

О.Слобожан перебував з робочим візитом у Нідерландах з метою налагодження співпраці з Нідерландською Асоціацією муніципалітетів. В рамках візиту українська

делегатія відвідала Міністерство закордонних справ Нідерландів та зустрілася з Послом України в Королівстві Нідерландів Всеволодом Ченцовим.

Нідерландська Асоціація муніципалітетів (VNG) була заснована 105 років тому - 28 лютого 1912 року. До її складу входять усі 388 муніципалітетів країни. VNG - це одна з найстаріших асоціацій місцевого самоврядування у світі. У ній працюють близько 300 фахівців, які надають членам асоціації широкий спектр послуг.

Нідерландська Асоціація муніципалітетів має три основні завдання: інформаційна підтримка та захист інтересів всіх 388 своїх членів, надання їм послуг і сприяння обміну досвідом між ними. VNG є одним з головних партнерів Уряду в усіх політичних питаннях, які впливають на роботу муніципалітетів. Останні два роки діяльність Асоціації була зосереджена навколо нової політики децентралізації, особливо у соціальній сфері.

Нідерландська Асоціація муніципалітетів має кілька дочірніх організацій: Навчальний та конгрес-центр VNG (Conference and Study Centre), агенція міжнародної співпраці VNG International та KING – Інститут якості Нідерландських муніципалітетів.

VNG International було засновано у 1992 році для заохочення демократичних органів місцевого самоврядування по всьому світу до використання практичного досвіду нідерландських органів місцевого самоврядування та їх асоціації. VNG International розташовується у штаб-квартирі VNG в Нідерландах і має доступ до всіх ноу-хау, досвіду і можливостей асоціації. Тут працюють 46 співробітників головного офісу у Гаазі та ще 40 в міжнародних проектних бюро. VNG International також співпрацює з міжнародними мережами, такими, як робоча група інституту нарощування потенціалу Організації об'єднаних міст і місцевої влади (United Cities and Local Governments, UCLG), до минулого року очолювана VNG International.

VNG International щорічно по всьому світу реалізує більше 60 проектів і програм, спрямованих на підтримку децентралізації, нарощування потенціалу громад, управління державними фінансами. VNG International підтримує органи місцевого самоврядування, їх асоціації, галузеві міністерства тощо.

«ПРОЗОРІСТЬ МАЄ ВАЖЛИВЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ДЕМОКРАТІЇ, ЛЮДИ ПОВИННІ БРАТИ УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ», - МЕР ПЕРЕЯСЛАВА-ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ТАРАС КОСТІН

Асоціація міст України впроваджує загальнонаціональну Програму обмінних візитів «Маршрути успіхів» для представників органів місцевого самоврядування. Цикл щомісячних навчальних поїздок організовується в рамках Проекту ПУЛЬС, який реалізується за підтримки USAID. Головна мета - поширення кращих практик та успішного досвіду вирішення місцевих проблем та впровадження новацій, зокрема, завдяки зростанню місцевих бюджетів внаслідок децентралізації та отримання нових повноважень в процесі секторальної децентралізації.

6-7 грудня у Тбілісі (Грузія) проходила Конференція з питань стратегій та інструментів етики та прозорості на місцевому рівні за участі близько 100 міських голів та представників асоціацій місцевого самоврядування з України, Вірменії, Азербайджану, Грузії, Білорусі та Республіки Молдова.

Переяслав-Хмельницький міський голова **Тарас Костін**, який відвідав Конференцію у складі делегації від Асоціації міст України, поділився своїми враженнями у інтерв'ю для прес-служби АМУ, розповів, які ноу-хау колег з інших країн варто було перейняти українським містам.

Т.К.: - На конференції ми обговорили шляхи вдосконалення місцевого самоврядування. Безумовно, з посиленням децентралізації влади якість місцевого самоврядування стає дедалі більш вирішальною. Такі інструменти, як прозорість та громадська участь, допомагають створити умови для того, щоб громадяни могли зрозуміти і оцінити рішення, які приймають органи місцевого самоврядування. Прозорість має важливе значення для демократії, і люди повинні брати участь у прийнятті рішень.

Якими місцевими ініціативами поділилася українська делегація?

Т.К.: - У нас багатий досвід з питань прозорості та громадської участі. Колег з інших країн особливо зацікавив такий інструмент, як бюджет участі. Він дає змогу місцевій владі краще визначити найважливіші для громадян проблеми. Крім того, мешканці активніше долучаються до процесу розпорядження публічним коштами.

Скажімо, у Переяслав-Хмельницькому ми запровадили бюджет участі півроку тому. На наступний рік міська влада виділила 500 тис. грн на проекти, які запропонували саме громадські організації. Переважно, ці проекти стосуються благоустрою міста – освітлення, облаштування дитячих майданчиків, зон відпочинку тощо. Доступ до управління бюджетом є у багатьох українських містах – Києві, Львові, Полтаві, Луцьку, Житомирі та інших.

Цікава деталь – грузинські колеги розповіли, що у них сесії міської ради транслюються на екран, що встановлений у приміщенні міської ради. І це навели як приклад відкритості. Але у багатьох українських містах, у тому числі і Переяслав-Хмельницькому, сесії міської ради транслюються в Інтернеті, і за роботою депута-

тів можна спостерігати в режимі онлайн.

- Які ідеї колег з інших країн доцільно було б, на вашу думку, запровадити в Україні?

Т.К.: - Варто було б розробити, так би мовити, рамочний Кодекс поведінки службовців органів місцевого самоврядування. А кожне село, селище, місто чи об'єднана громада дороблятимуть його з урахуванням місцевої специфіки. Цю ідею я запропонував Виконавчому директору Асоціації міст України Олександрю Слобожану, і він її підтримав.

Кодекс має визначати конкретні стандарти професійної поведінки, передбаченої у багатьох ситуаціях, надавати службовцям рекомендації щодо їх застосування. Варто також передбачити механізми повідомлення громадськості про випадки неетичної поведінки службовців органів місцевого самоврядування, а дотримання правил має відобразитися в річній оцінці їх роботи.

-Що ще можна зробити для посилення громадської участі у місцевому самоврядуванні?

Т.К.: -В Україні вже багато зроблено в цьому напрямі. Більшість міських рад має громадські консультативні ради, існують електронні платформи, наприклад, «Відкрите місто», проекти рішень органів місцевого самоврядування публікуються на сайтах рад і громадяни мають змогу долучитися до їх обговорення.

Мені дуже сподобалась ініціатива наших молдовських колег – «шкатулка ідей». У міській раді встановлено скриньку, куди громадяни можуть анонімно покласти папірець з пропозицією або скаргою.

Звісно, це можна зробити і в електронній формі, яка переважно доступна молодим людям. Письмова форма подання пропозицій та скарг призначена для громадян старшого віку, які скептично ставляться до нових технологій або взагалі не мають доступу до інтернету. Принаймні, найближчим часом «шкатулка ідей» буде встановлена у міській ради Переяслав-Хмельницького.

Взагалі, Конференція у Тбілісі стала платформою для обміну ідеями щодо інструментів етики та прозорості на місцевому рівні. Переконали, що така співпраця сприятиме підвищенню якості місцевого врядування.

Конференція «Етика та прозорість на місцевому рівні: стратегії та інструменти» була організована Конгресом місцевих та регіональних влад Ради Європи в рамках тематичної програми «Зміцнення інституційних рамок для місцевого врядування». Ця програма реалізується Радою Європи в рамках Партнерства з ефективного управління на 2015-2017 роки для Вірменії, Азербайджану, Грузії, Молдови, України та Білорусі.

«ТІЛЬКИ КОЛИ МОЛОДЬ ПРИЙДЕ ПРАЦЮВАТИ В ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПОЧНУТЬСЯ ДУЖЕ ШВИДКІ ЗМІНИ В КРАЇНІ», – ОЛЕКСАНДР СЛОБОЖАН

19 грудня Асоціація міст України провела Всеукраїнський урок місцевого самоврядування у веб-форматі. Захід проведено в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС) за підтримки Американського дому.

Урок для 40 учнів в залі та 600 шкіл з усієї України на он-лайн зв'язку провели Виконавчий директор Асоціації міст України **Олександр Слобожан**, Віце-прем'єр-міністр України - Міністр регіонального розвитку, державного будівництва та житлово-комунального господарства **Геннадій Зубко**

та заступник міністра освіти і науки **Павло Хобзей**.

Мета заходу – підвищення іміджу місцевого самоврядування серед громадян, поширення ідей децентралізації, промоція реформи «Нова українська школа» та побудова діалогу між владою та учнями та освітянами.

«Представники учнівського самоврядування – вже лідери! Поки на рівні школи, але згодом вони прийдуть управляти в свої громади або навіть візьмуть управлінські функції в державі», – наголосив **Геннадій Зубко**. Він зазначив, що «спільно з міністерствами, громадами і асоціаціями сьогодні ми змінюємо принципи управління в державі, передаємо громадам нові повноваження і фінансові ресурси, що в першу чергу впливає на індекс розвитку людського потенціалу». За його словами, саме ці зміни відкривають молоді можливість застосувати свої інноваційні управлінські рішення на місцях.

Віце-прем'єр-міністр окремо зупинився на реформі «Нова українська школа», назвавши її спільним успіхом в децентралізації Мінрегіону та Міносвіти. «Ми змогли побудувати співпрацю, в якій Міносвіти відповідає за реформування освіти в школах (методик, середовища тощо), Мінрегіон – за створення інфраструктури (транспорт, дороги тощо). І ця синергія зусиль дасть можливість дітям, незалежно від місця проживання, здобути якісну освіту», – зазначив він.

Павло Хобзей розповів, як зміниться освітнє середовище України з прийняттям закону «Про освіту». «Закон дає нові можливості, нові інструменти.

Але якщо люди не зміняться, не будуть докладати зусиль до його впровадження, то він залишиться гарним документом, який буде лежати на полиці, і ніяких змін не відбудеться», – підкреслив заступник міністра освіти і науки.

За його словами, Нова українська школа базується на трьох основних речах. «Перша – її новий зміст. Ми хочемо перейти до компетентнісно орієнтованого навчання. Друга – це нові методики викладання. Роль вчителя – бути лідером в класі, але не таким, який давить або вказує що робити, а таким, який організовує процес. Третя річ, яку ми разом робимо з Мінрегіоном, – це створення освітнього середовища», – зазначив Павло Хобзей. Він розповів, що вчора Уряд прийняв рішення щодо виділення 900 млн грн, які будуть спрямовані на створення у закладах освіти сучасних лабораторій, придбання шкільних автобусів, на підтримку опорних шкіл, облаштування кабінетів української мови для шкіл, в яких навчаються національні меншини, тощо.

Олександр Слобожан розповів про роль Асоціації міст України у зміцненні молодіжної політики. Він навів декілька прикладів молодіжних проектів. «Завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку у різних містах України ми реалізуємо проект «Містечко USAID». Ще приклад – у Чернівецькому Національному університеті ми провели ярмарок вакансій. Спільно з Міністерством молоді і спорту ми проводимо конкурс «Молодіжна столиця України», метою якого є активізація співпраці між молоддю та місцевим самоврядуванням, а також сприяння створенню комфортних умов для

розвитку молоді в містах», – зазначив Олександр Слобожан. Він розповів також про співпрацю Асоціації міст України з Державним фондом молодіжного будівництва, а також ініціативу, яка впроваджується за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) – «Місто, дружнє до дитини» та інші.

Готуючись до Всеукраїнського уроку місцевого самоврядування, Асоціація міст України збрала запитання до спікерів, які поставили учні з усіх регіонів України. Усього було надіслано півтисячі запитань.

Відповідаючи на запитання щодо залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому рівні, Олександр Слобожан зазначив: «Органи місцевого самоврядування можуть створювати молодіжні дорадчі комітети, можуть залучати учнів як основних стейкхолдерів до відповідних проектів, які націлені на молодь». Він підкреслив, що «тільки коли молодь прийде працювати в органи місцевого самоврядування, почнуться дуже швидкі зміни в країні». Виконавчий директор АМУ підтримав ідею щодо створення на рівні місцевого самоврядування платформи, де молоді люди могли б пропонувати свої проекти, спілкуватися, знаходити однодумців та партнерів для втілення своїх ідей в життя.

Наприкінці уроку кожний спікер висловив свої побажання молоді. Геннадій Зубко закликав «не боятися складнощів, ставити собі максимально високі цілі». Павло Хобзей побажав «бути наполегливими, не боятися робити помилки, йти завжди вперед». «Не сумнівайтеся в тому, що ви робите. Є такий вислів – «just do it» – просто робіть це», – звернувся до молоді Олександр Слобожан.

Всеукраїнський онлайн-урок місцевого самоврядування Асоціація міст України провела вже вдруге. Цього року в Американський дім, звідки транслювався урок, було запрошено близько 40 лідерів учнівського самоврядування Києва. До перегляду уроку долучилися майже 600 шкіл із 230 міст, селищ, сіл з усіх областей України.

«МАРШРУТИ УСПІХІВ» У ЧЕРКАСАХ: ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Асоціація міст України впроваджує загальнонаціональну Програму обмінних візитів «Маршрути успіхів» для представників органів місцевого самоврядування. Цикл щомісячних навчальних поїздок організовується в рамках Проекту ПУЛЬС, який реалізується за підтримки USAID. Головна мета - поширення кращих практик та успішного досвіду вирішення місцевих проблем та впровадження новацій, зокрема, завдяки зростанню місцевих бюджетів внаслідок децентралізації та отримання нових повноважень в процесі секторальної децентралізації.

13-14 грудня відбувся навчальний візит до Черкас на тему «Інвестиційна політика Черкас як запорука сталого економічного розвитку громади». Вивчати досвід міста приїхали 20 представників з 12 областей України. Серед учасників – міські голови, їх заступники, а також керівники та фахівці департаментів економіки та інвестицій.

Навчальний візит відкрив Черкаський міський голова Анатолій Бондаренко: «Щоб перетворити місто на сучасне й перспективне, потрібен, звичайно, динамічний розвиток в економіці. Тож ми працюємо над тим, аби формувати сприятливе бізнес-середовище, розробляти стратегічні програми розвитку та інвестиційні пропозиції. Знаходимо можливість співпрацювати з підприємцями, надавати їм необхідну підтримку, шукати шляхи ефективного використання власних ресурсів».

Про досвід реалізації та залучення інвестицій у проекти в сфері енергозбереження, модернізації систем тепло- та водопостачання, поводження із сміттям, а також про участь у навчальних міжнародних проектах та публічно-приватне партнерство розказали директор департаменту економіки та розвитку Ірина Удод та начальник відділу стратегічного розвитку Леся Богодаєва.

Черкаська міська рада співпрацює з міжнародними організаціями у напрямку реалізації проектів. Зокрема, спільно із Посольством Франції в Україні реалізується проєкт «Зелене місто – Черкаси», метою якого є покращення екологічної ситуації у місті. У співпраці з Регіональним центром для Центральної та Східної Європи, за фінансової

підтримки Норвезького Міністерства клімату та довкілля, підписаний Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці в реалізації проєкту «Місцеві ініціативи задля стабільної України (Link)». З 2014 року місто активно співпрацює з Нордк Ін-вайронмент Файненс Корпорейшн (НЕФКО). Протягом 2011-2014 років у Черкасах впроваджено «Проєкт ефективного енергозабезпечення міста», що реалізовувався

в рамках угоди між КПТМ «Черкаси-теплокомуненерго» та Європейським банком реконструкції та розвитку. Загальна вартість проекту – 11,2 мільйонів євро.

На початку грудня 2017 року Черкаси отримали підтвердження від Швейцарського бюро співробітництва в Україні про перемогу в Конкурсі з відбору трьох пілотних міст для впровадження Європейської енергетичної відзнаки (ЄЕВ). Цей конкурс проводив в період 12 червня - 30 листопада 2017 року Міжнародний офіс Європейської енергетичної відзнаки відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Державним секретаріатом з економічних питань Швейцарської Конфедерації (SECO) та Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Міста-переможці пройдуть безкоштовний аудит ЄЕВ, отримають Європейську енергетичну відзнаку, яка є підтвердженням енергоефективності міста міжнародного рівня. Крім того, кожне місто отримає фінансову допомогу 20 тис. швейцарських франків на впровадження заходу для покращення енергоефективності і використання відновлюваної енергії.

Окрему увагу під час презентації було приділено проектам, пов'язаним із поведінням зі сміттям. Зокрема, компанія ТОВ «ЛНК» за сприяння міської влади Черкас в кінці травня 2017 року реалізувала інвестиційний проект «Будівництво комплексу з дегазації полігону побутових відходів та генерації електричної енергії з вилученого біогазу» на міському полігоні побутових відходів. Сума інвестицій – 1,8 млн євро. Очікувані результати проекту - щорічне вилучення 5,7 млн кубічних метрів звалищного газу як забруднювача повітря, водойм та ґрунтів та скорочення викидів CO₂ на 32 тис тонн на рік.

23 листопада Черкаська міська рада прийняла рішення про розгляд Інвестиційного договору про будівництво заводу з комплексної переробки твердих побутових відходів у місті Черкаси та гарантій довгострокового постачання ТПВ між ТОВ «ЕКО-БАІК» та Черкаською міською радою. Договором передбачено будівництво заводу комплексної переробки твердих побутових відходів термохімічним способом з отриманням енергетичних продуктів – електроенергії або синтетичного палива.

Черкаська міська рада значну увагу приділяє публічно-приватному партнерству та активно співпрацює з такими підприємствами: найбільший товаровиробник регіону ПАТ «Азот», завод з виробництва хімічних реактивів ТОВ «Кемікал Елементс Юкрейн», корпорація «Сатурн» та ТОВ «Фабрика агрохімікатів». За підтримки цих компаній у місті відновлюється благоустрій та розвивається інфраструктура. Зокрема, у 2016 році ПАТ «Азот» безоплатно передало місту 15 тролейбусів та 900 комплектів спецодягу для працівників КП «Черкасиелектротранс». Також партнер-

ські компанії допомагають міським закладам освіти та проводять благодійні заходи.

Про реалізацію соціальних проектів спільно з міською радою учасники дізналися на екскурсії до ТОВ «Фабрика агрохімікатів». Нині на підприємстві, заснованому в 2005 році, працює 250 людей. Важливо, що підприємство фінансово підтримує практично усі заходи, які проводяться у місті, а податки йдуть у міський бюджет, наповнюючи його. Також фабрика забезпечує робочі місця, гідну зарплату та іноді навіть житло міським фахівцям.

Далі учасники відправилися до черкаського державного технологічного університету, де ознайомилися з проектом «Cherkasy Green Energy», завдяки реалізації якого на даху університету встановлена сонячна електростанція. Цей проект впроваджується завдяки гранту, наданого через Програму «Link» Регіонального Екологічного Центру для Центральної та Східної Європи за фінансової підтримки Міністерства клімату та довкілля Норвегії. Сонячна електростанція допомагає навчальному закладу заощаджувати електроенергію. Крім того, проект виконує просвітницьку роль – з усієї Черкаської області сюди приїжджають учні та студенти, щоб ознайомитися із «чистою» енергетикою, дізнатися, як заощаджувати енерго-ресурси та як працює установка.

У другий день представники міст продовжили ознайомлення з інвестиційною політикою Черкас та вирушили на екскурсію до Черкаської міської гімназії №9 ім. О.Луценка. Директор гімназії Ірина Топчій розповіла про досвід реалізації проектів розвитку закладу: «Завдяки участі у Громадському бюджету ми відновили асфальтове покриття на території школи. Тепер замість понівеченого асфальту – бруківка з національним візерунком, який придумали діти. Зараз закінчується будівництво вуличного баскетбольного майданчику. Це – результат участі у Громадському бюджеті минулого року. В цьому році ми виграли кошти на футбольне поле». Також директор презентувала енергомодернізацію школи - за кошти НЕФКО вдалося утеплити будівлю та замінити усі вікна.

Також учасники ознайомилися із роботою черкаського міського зоологічного парку. Його директор Євгеній Ван поділився досвідом залучення грантів від українських та міжнародних організацій на розвиток комунальних підприємств. Так цього року тут закінчилася реконструкція павільйону-експозиції «Земля ведмедів і вовків».

Після екскурсії представники міст підвели підсумки візиту і обмінялися своїми враженнями. Начальник відділу стратегічного планування та маркетингу Тернопільської міської ради Віталій Захарчук зазначив: *«Так, у міста дійсно є чому повчитися, є що подивитися. Адже зараз на місцях намагаються дуже активно займатися залученням інвестицій, в першу чергу, іноземних, від міжнародних фондів та організацій, підприємств. Добре, коли є односторонній, буде з ким порадитися. Черкаси – чудове місто»*. Представники українських міст подякували Асоціації міст України та Черкаській міській раді за організацію корисного та пізнавального навчального візиту.

КИЇВ

У столичному транспорті встановлюється обладнання для електронного квитка

У грудні КП «Київпастрас» розпочало встановлення обладнання для впровадження електронного квитка у громадському транспорті столиці. Спочатку монтаж електронного обладнання для автоматизованої системи оплати проїзду буде виконано у вагонах рухомого складу електротранспорту, потім – в автобусах.

Повністю завершити монтажні роботи та запустити електронний квиток у Києві планують у квітні наступного року.

УЖГОРОД

Для зручності пасажирів влаштовуються «розумні» автобусні зупинки

Місто завершує облаштування «розумних» зупинок. Так, на зупинках автобусів Універмаг «Україна», Пл. Кирила і Мефодія (Собор), Магазин «Електрон» вже діють електронні табло, на яких відображається час та термін прибуття автобусу кожного маршруту у хвиликах.

Також на «розумних» зупинках ведеться цілодобове відеоспостереження, а для пасажирів доступний безкоштовний Wi-Fi. У найближчий час планується встановлення «тривожних» кнопок виклику із

можливістю зв'язку з оператором та портів для підзарядки телефонів. Загалом благоустрій зупинок буде завершено до кінця року.

Встановлення зупинок профінансувало ТОВ «Дозор Україна», яке уже більше року забезпечує в Ужгороді роботу системи супутникового моніторингу та диспетчеризації міського пасажирського транспорту, а на підведення електроенергії та мережі Інтернет виділено кошти з міського бюджету.

«Розумні» зупинки інтегровані у систему GPS-моніторингу, яка у режимі on-line інформує пасажирів про рух громадського транспорту. Ресурс розміщений на офіційному сайті міської ради, у розділі «Громадський транспорт». Для зручності пасажирів також діє мобільний додаток Dozor City, який можна завантажити через Play Market. Відтак кожен пасажир має можливість у режимі реального часу отримати актуальну інформацію про маршрути, перелік зупинок, а символ «автобусна зупинка» активний і через нього можна з'ясувати, через скільки хвилин приїде автобус.

Четверта «розумна» зупинка запрацює на. Пл.Корятовича після під'єднання обладнання до мережі Інтернет.

ДНІПРО

Місто залучає кошти ЄБРР для придбання 50 нових тролейбусів

Міжнародний кредитор – Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – готовий виділити до 10 млн євро на придбання 50 нових тролейбусів і відповідного ремонтного обладнання для міста Дніпра.

15 грудня підписано тристоронню Угоду між Дніпровською міською радою, КП «Дніпровський електротранспорт» і представниками Європейського банку реконструкції та розвитку

про підготовку кредитного фінансування.

Після підписання Угоди міський голова Дніпра Борис Філатов сказав: «Було багато різних запитань з приводу того, чому мер так багато їздить у закордонні відрядження. Ця домовленість якраз є результатом мого візиту до Лондона. Завдяки цій співпраці Дніпро зможе фактично повністю оновити тролейбусний парк».

Довгострокова кредитна угода передбачає надання Дніпру двох траншів – від ЄБРР і Фонду чистих технологій. Новий електротранспорт планується придбати протягом 2018 року. Загалом за останні 2 роки місто придбало 52 тролейбуси. Зокрема, цьогогоріч місто купує в лізинг 13 білоруських тролейбусів виробництва «Белкомунмашу».

Наразі це – єдина в Україні домовленість під 14%, адже зазвичай умови кредиту передбачають сплату 20-21%. Крім того, нові машини мають можливість автономного ходу до 1 км. Ще нових 12 тролейбусів будуть виробництва «Південмашу». Усі машини сучасні та комфортні. Вони мають низьку підлогу й оснащені кондиціонерами.

МИКОЛАЇВ

Відкрито міський Центр енергоефективності

Міський Центр енергоефективності відкрився у Миколаєві 18 грудня. Це вже третє місто, в якому створено подібну установу – такі центри діють у Києві та Луцьку.

Центр енергоефективності покликаний стати платформою для громадськості та представників ОСББ, які зможуть ознайомитися з технологіями впровадження енергоефективних заходів в житловому секторі. Фахівці установи надаватимуть жителям міста рекомендації щодо найефективніших способів зменшення енергоспоживання та економії на комунальних послугах. Центр також консультуватиме ОСББ та ЖБК щодо реалізації проектів термомодернізації багатопверхівок та пошуку джерел фінансування.

У приміщенні Центру постійно діятиме виставка енергоефективних матеріалів та рішень, які підходять для приватних господарств, багатоквартирних будинків та підприємств.

КИЇВ

Київрада затвердила масштабний план переробки сміття до 2025 року

Київська міська рада у грудні схвалила план заходів на 2017-2025 роки у сфері поводження з відходами. Він, зокрема, передбачає рекультивуацію полігону №5, технічне переоснащення сміттєспалювального заводу «Енергія» для більш екологічної його роботи, а також створення комплексів з перероблення сміття.

Рішення ради є черговим кроком на шляху до вирішення проблеми поводження з відходами у місті Києві. План містить як ідеологічний характер, так і безпосередньо перелік заходів. Слід зазначити, що частина пунктів, які зазначені у плані як перспективні, уже виконується або виконана.

У відповідності з планом у Києві буде проведений конкурс на визначення організацій, що займатимуться створенням потужностей та забезпечуватимуть переробку відходів за стандартами, критеріями та правилами, які сьогодні запроваджує Європейський банк реконструкції та розвитку, міжнародні фінансові корпорації, Європейський інвестиційний банк. Окрім того, Київ бере на себе завдання закриття та забезпечення рекультиваційного утримання полігону №5.

У плані окреме місце посідає питання розвитку системи роздільного збору сміття, зокрема, шляхом збільшення кількості контейнерів та автомобілів для вивезення розділених відходів.

ТЕРНОПІЛЬ

Завдяки проекту Регіонального відділення АМУ у професійному коледжі встановлено сонячні колектори

У Тернопільському професійному коледжі з посиленою військовою та фізичною підготовкою, що розташований у Збаражі, встановлено 20 сонячних колекторів для підігріву води. Енергоємні пристрої допомагають забезпечувати теплою водою гуртожиток та їдальню навчального закладу.

Сонячні колектори, що забезпечують необхідний обсяг гарячої води як взимку, так і влітку, встановлено у рамках проекту «Школа доброї енергії». Проект реалізовано за ініціатииви Тернопільського РВ АМУ при підтримці Міністерства закордонних справ Польщі в рамках програми «Польська допомога». Голова Тернопільської ОДА С.Барна під час огляду державного навчального закладу, зокрема, подякував виконавчому директору Тернопільського регіонального відділення АМУ І.Гірчаку.

Проект реалізовувався з травня до листопада 2017 року, його вартість – близько двох мільйонів гривень. Це перший в Україні енергетичний проект, реалізований у закладі профтехосвіти.

Очікувана економія електроенергії складе 700-1000 кВт на місяць. Ігор Гірчак зазначив: «Надалі сподіваємося, що Міністерство закордонних справ Республіки Польща підтримає нас з ідеєю продовження проекту і поширення його на інші навчальні заклади профтехосвіти в Україні».

ОДЕСА

Презентовано муніципальний веб-портал «Твій депутат»

У День місцевого самоврядування в Одесі презентовано муніципальний веб-портал «Твій депутат». Ресурс розроблено для забезпечення ефективної взаємодії депутатів Одеської міської ради з виконавчими органами міськради і жителями міста. Робота порталу стане дієвим механізмом контролю роботи депутатського корпусу з виборцями.

На порталі представлена мапа Одеси з розбивкою на виборчі округи.

Для депутатів міської ради портал дає можливості: відкрити свій електронний кабінет, відслідковувати звернення громадян свого округу у системі «Єдиний центр звернень громадян», розмішувати на своїй персональній сторінці інформацію про роботу на окрузі, отримувати звернення виборців в електронному вигляді та відповідати на них.

Портал інтегрований у внутрішню систему документообігу Одеської міської ради. Це дасть можливість депутату зі свого електронного кабінету безпосередньо відправити депутатське звернення до виконавчих органів Одеської міської ради та відслідковувати його проходження і виконання. Ще однією важливою функцією порталу стане формування громадського реєстру всіх депутатських звернень до виконавчих органів Одеської міської ради.

Для жителів Одеси сайт «Твій депутат» дасть можливість дізнатися інформацію про депутата певного округу – прізвище, контакти приймальні тощо, подати звернення депутату, записатися на прийом, відстежувати голосування депутата на сесіях міської ради.

Портал «Твій депутат Одеської міської ради» розпочне свою роботу з 1 січня 2018 року.

БОРИСПІЛЬ

Американський інвестор збудує в місті смітєпереробний завод

Міська влада Борисполя підписала меморандум з американським інвестором щодо будівництва смітєпереробного заводу вартістю 20 млн дол. США. Запуск підприємства планується у 2020 році.

Важливо, що завод не стане додатковим тягарем для міського бюджету. Витрати з переробки сміття беруть на себе інвестори, а завдання міста – зібрати відходи.

Завод розрахований на 100 тис. тонн ТПВ на рік. Бориспіль зможе завантажити лише третину потужностей майбутнього підприємства, тому туди завозитиметься сміття з сусідніх Баришівського і Березанського районів та зі столиці.

Звалище в Борисполі після відкриття заводу планують закрити, а сміття, яке там знаходиться, частково перероблять.

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ ВІТАЄ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ НА 2018 РІК

7 грудня Верховна Рада України 273 голосами ухвалила Закон про Державний бюджет України на 2018 рік.

У цей самий день парламент прийняв зміни до Бюджетного та Податкового кодексів, які були пов'язані з підготовкою держбюджету.

Для забезпечення врахування інтересів місцевого самоврядування та недопущення перекладання на місцеві бюджети додаткових фінансових навантажень Асоціація міст України брала активну участь у підготовці законопроекту про держбюджет на наступний рік на всіх стадіях, починаючи з серпня 2017 року, та допрацюванні його до другого читання.

У результаті дій АМУ у Законі України «Про Державний бюджет України на 2018 рік»:

Не допущено перекладання на місцеві бюджети фінансування пільг населенню на оплату житлово-комунальних послуг (7 млрд грн) та погашення заборгованості із таких послуг, що виникла в попередніх бюджетних періодах (2,5 млрд грн).

Крім того, **додатково збільшено на 17,9 млрд грн соціальні субвенції** для збереження діючого у 2017 році механізму фінансування витрат на надання пільг, житлових субсидій населенню та надання державної соціальної допомоги.

Збережено діючий механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів, що дасть можливість громадам розвиватись і балансувати свої доходи.

3,3 млрд грн залишаться в громадах – на цю суму зменшуються вилучення коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету. Разом з тим, при розрахунку показників базової та реверсної дотацій вперше враховано внутрішньо-переміщених осіб (1,5 млн осіб).

Передбачено врегулювання проблеми заборгованості місцевих бюджетів за середньостроковими позиками (обсяг якої - 9 млрд грн у 332 місцевих бюджетах).

Забезпечено включення всіх місцевих бюджетів в систему перерозподілу додаткової дотації на утримання закладів освіти та охорони здоров'я.

Не допущено перекладання на рівень міст обласного значення утримання ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації (6 млрд грн). Фінансування здійснюватиметься з обласних бюджетів та бюджету міста Києва. Крім того, 371 коледж, що є структурним підрозділом університетів та інститутів, залишиться на фінансуванні державного бюджету.

Передбачено освітню субвенцію в обсязі **62,2 млрд грн**, в якій закладено кошти на фінансування ПТУ. Також залишено право спрямовувати кошти залишків освітньої субвенції на оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів.

Передбачено медичну субвенцію в обсязі **57,4 млрд грн**. До другого читання законопроекту про держбюджет її збільшено на 5,9 млрд грн, з яких 5,2 млрд грн - для забезпечення фінансування до 1 липня 2018 року за старим механізмом

первинної медичної допомоги.

Передбачено переведення на прямі міжбюджетні відносини **299 об'єднаних територіальних громад**, у яких відбулися та відбудуться вибори у 2017 році.

Передбачено субвенцію обсягом **1,9 млрд грн на розвиток інфраструктури всіх 665 ОТГ**.

Передбачено **Державний фонд регіонального розвитку** в обсязі **6 млрд грн**

Передбачено додаткову дотацію **273 млн грн** на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг **зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності та літакобудування**.

Передбачено **нове джерело доходів** для всіх бюджетів місцевого самоврядування - плату за видачу ліцензії на провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей.

Передбачено **1 млрд грн** на погашення різниці в тарифах за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

Передбачено **200 млн грн** на нову загальнодержавну цільову програму «Питна вода України».

Збільшено на **100 млн грн** фінансування Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву (для співфінансування місцевих житлових програм).

Забезпечено надходження значного **ресурсу** до місцевих бюджетів на **розвиток дорожнього господарства**:

- збережено на 2018 та 2019 роки норму щодо зарахування до бюджетів місцевого самоврядування **13,44% акцизного податку з пального (від 7 до 9 млрд грн щорічно)**;

- гарантовано спрямування у регіони 35% коштів Державного дорожнього фонду на дороги державного значення місцевого користування та комунальні дороги (**11,4 млрд грн**). При цьому не менше **20% обсягу** цих коштів - на вулиці і дороги населених пунктів;

- **продовжено на 2018 рік дію митного експерименту** з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг (отримувачі – місцеві бюджети).

Не допущено вилучення з сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад 10% екологічного податку.

Врегульовано питання щодо застосування вимог регуляторного законодавства до рішень про встановлення місцевих податків і зборів, прийнятих на виконання Закону про внесення змін до Податкового кодексу України органами місцевого самоврядування та об'єднаними територіальними громадами. Відтак такі вимоги у 2018 році до рішень органів місцевого самоврядування не застосовуватимуться.

Асоціація міст України висловлює подяку за плідну співпрацю, підтримку та врахування інтересів громад у Державному бюджеті України на 2018 рік:

Прем'єр-Міністру України Володимирі Гройсману

Представнику Голови АМУ у Верховній Раді України народному депутату Оксані Продан

Голові Міжфракційного депутатського об'єднання «За розвиток місцевого самоврядування» Івану Куліченку та членам об'єднання

Народним депутатам, які підтримали пропозиції АМУ

РОЗ'ЯСНЮЄ:**АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ****Деякі питання зі сфери земельних відносин****Про оформлення земельних ділянок під багатоквартирними будинками**

Проблема відсутності порядку передачі безоплатно у власність або постійне користування ОСББ земельних ділянок, на яких розташовані такі будинки, а також належні до них будівлі, споруди та прибудинкова територія, що перебувають у спільній сумісній власності власників квартир та нежитлових приміщень у будинку, відома. За пропозицією багатьох міст України її було включено до переліку проблемних питань, які розглядалися на ХШ Українському муніципальному форумі у м. Одесі. На даний час Мінрегіон працює над розробленням такого порядку, а Держгеокадастром внесено до нього відповідні пропозиції.

Одночасно на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо земельних ділянок багатоквартирних будинків», зареєстрований 03.12.2015 року за № 3576, який підтримується АМУ. Проектом передбачено створення передумов для законодавчого врегулювання питання передачі у власність ОСББ земельних ділянок. У разі прийняття даного документу питання надання земельних ділянок співвласникам багатоквартирного будинку буде вирішено.

До прийняття зазначених законодавчих актів, реалізуючи положення статті 42 Земельного кодексу України, в процесі підготовки органом місцевого самоврядування рішення щодо передачі земельних ділянок під багатоквартирними будинками, при визначенні виду права на дану земельну ділянку (постійне користування або власність ОСББ) слід керуватися містобудівною документацією з врахуванням перспектив розвитку міста.

Для визначення меж земельних ділянок, належних до відповідних багатоквартирних будинків, доцільно розробляти детальний план території кварталу. Дозвіл на виготовлення такого плану, відповідно до статті 19 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», надається рішенням міської ради одночасно з наданням дозволу на виготовлення проекту із землеустрою. За наявності розробленого та затвердженого детального плану орган місцевого самоврядування уникне конфліктних ситуацій щодо меж земельних ділянок, на яких розміщені багатоквартирні будинки.

Також слід звернути увагу, що, за чинним законодавством, у разі реєстрації права на земельну ділянку за ОСББ власники приміщень першого повер-

ху вправі звернутися до ОСББ і за отриманою згодою зареєструвати частину земельної ділянки на умовах оренди або сервітуту для здійснення добудови або реконструкції приміщення на першому поверсі.

Про «Порядок нормативної грошової оцінки земель населених пунктів»

Згідно із статтею 19 Земельного кодексу України землі України поділено за основним цільовим призначенням на категорії.

Класифікація видів цільового призначення земель затверджена наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року № 548, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 листопада 2010 р. за № 1011/18306, та застосовується для використання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, організаціями, підприємствами, установами для ведення обліку земель та формування звітності із земельних ресурсів та визначає поділ земель на окремі види цільового призначення земель, які характеризуються власним правовим режимом, екосистемними функціями, видом господарської діяльності, типами забудови, типами особливо цінних об'єктів.

Зазначена Класифікація видів цільового призначення потребувала внесення змін з метою виключення прив'язки видів цільового призначення земельних ділянок до кодів класифікації видів економічної діяльності, а також виключення з неї видів використання земельних ділянок, пов'язаних із здійсненням комерційної діяльності на землях різних категорій.

Враховуючи вищевикладене, було приведено у відповідність до класифікації видів цільового призначення Порядок нормативної грошової оцінки земель.

Наказом Мінагрополітики від 23.05.2017 року № 261 були внесені зміни до деяких наказів.

Так, виникла необхідність внести зміни до додатку 1 Порядку нормативної грошової оцінки земель населених пунктів, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25 листопада 2016 року № 489, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2016 року за № 1647/29777, з метою відображення змін, внесених до Класифікації видів цільового призначення земель, затвердженої наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року № 548, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 листопада 2010 року за № 1011/18306, з метою забезпечення визначення нормативної грошової оцінки земельних ділянок в межах населених пунктів з відповідними новими кодами цільового призначення земельних ділянок, яким присвоєні відповідні коефіцієнти, які характеризують функціональне використання земельної ділянки.

Вказане було обумовлено наявністю на сьогодні багатоцільового використання земельних ділянок за наявності на земельній ділянці будівель та споруд, що таке використання дозволяють, а також наявністю об'єктів ко-

мерційної спрямованості за межами населених пунктів. Існуюче регулювання не дозволяло обліковувати такі об'єкти комерційного використання, що розташовані за межами населених пунктів у межах встановлених кодів цільового призначення земельних ділянок та, відповідно, не дозволяло визначити нормативну грошову оцінку відповідно до комерційного використання конкретної земельної ділянки та встановлення справедливого фіскального навантаження.

Нормативна грошова оцінка, як база для визначення розміру фіскального навантаження, має відображати таке багатоцільове використання земельних ділянок, включаючи і комерційні складові об'єктів.

Таким чином, Наказом Мінагрополітики № 261 було визначено, що для земельних ділянок, інформація про які не внесена до відомостей Державного земельного кадастру, коефіцієнт, який характеризує функціональне використання земельної ділянки (Кф), застосовується із значенням 2,0.

У разі якщо у відомостях Державного земельного кадастру відсутній код Класифікації видів цільового призначення земель для земельної ділянки, коефіцієнт, який характеризує функціональне використання земельної ділянки (Кф), застосовується із значенням 2,0.

Згідно з типовою формою договору оренди землі, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 року № 220 зі змінами, однією із умов зміни розміру орендної плати є зміна нормативної грошової оцінки. В той же час, якщо орган місцевого самоврядування не затверджував нову нормативну грошову оцінку оцінка не змінилася, а змінився порядок визначення розміру нормативної грошової оцінки і, відповідно, розміру орендної плати. В такому випадку орган місцевого самоврядування приймає рішення щодо необхідності внесення змін до договору оренди або відхиляє клопотання, керуючись нормами земельного законодавства, що договір оренди землі – це є добровільна згода сторін та за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння і користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства.

**УВАГА! КОНСУЛЬТАЦІЮ ЕКСПЕРТІВ АМУ МОЖНА ОТРИМАТИ,
НАДІСЛАВШИ ЗАПИТ У БЛОЦІ “КОНСУЛЬТАЦІЇ”
НА САЙТІ АСОЦІАЦІЇ AUC.ORG.UA**

*** Досвід європейських міст

Гент, Бельгія

Місто запускає віртуальну платформу управління трафіком

«Служба управління трафіком» (ТМaaS.eu), проект з міської мобільності, який реалізує місто Гент, отримав фінансування в рамках ініціативи ЄС «Міські інновації». Віртуальна платформа – це нова концепція центру управління дорожнім рухом для малих та середніх міст.

Проект «Служба управління трафіком» є унікальним,

оскільки його розробило місто Гент, а не промисловість, яка лідирує у створенні технологічних платформ, – сказав керівник міського транспортного департаменту Пітер Морліон. Програма ТМaaS.eu придатна для впровадження у інших малих та середніх містах, тому їм не потрібно витратити багато зусиль. Інвестиції, пов'язані як з часом, так і з грошима, можуть накопичуватися в різних містах, і платформа може служити загальним початковим місцем для збору, візуалізації та обміну інформацією щодо мобільності.

Концепція «Служба управління трафіком» відрізняється від попередніх розробок аналогічних центрів трафіку, оскільки вона базується на повністю цифровій та віртуальній платформі, яка обробляє дані трафіку та надає жителям Гента інформацію в реальному часі. Для досягнення такого актуального потоку інформації дані обробляються та розподіляються між користувачами автоматично. Тепер операторам більше не потрібно постійно стежити за екранами.

Існуючі центри міської мобільності часто є доволі дорогими і зосереджуються на встановленні коштовного обладнання для контролю трафіку. Окрім того, ці системи не можуть забезпечити персональну інформацію жителям міста. «Служба управління трафіком» використовує дані, які легко доступні від різних партнерів та компаній, і працюють у кількох режимах.

Замість того, щоб інвестувати в камери або електронні системи, місто зосередило увагу на визначенні того, який режим найбільш підходить до екосистеми міста, – додав Морліон. Місто Гент хоче це усвідомити, базуючись на своєму баченні цифрового міста. Це не означає побудову абсолютно нових систем або сенсорних мереж. Місто починає з політики та бесід з громадянами. Гент, об'єднуючи та переробляючи існуючі будівельні конструкції, прагне відкрито і прозоро йти до новаторських рішень для мобільності для своїх жителів.

Система автоматично перевіряє всі дані, що надходять, про поїздки на велосипеді, автобусі, трамваї, поїзді або пішохідні переміщення. На основі

цих даних платформа буде надсилати інформацію для пасажирів у соціальних мережах, беручи до уваги особисті уподобання кожної особи. Громадяни також можуть надати відгуки на платформу. Абоненти отримуватимуть в режимі реального часу та персоналізовані поради щодо дорожнього руху у їх кварталах, а також інформацію про альтернативні маршрути або режими, якщо це буде необхідно.

Соціальні медіа-канали будуть використовуватися, тому що це простий спосіб досягти більшої частини населення, коли вони спілкуються з родиною та друзями щодня. Цей підхід є надзвичайно масштабним. Після інтеграції з WhatsApp, Facebook або Snapchat, вони можуть бути легко використані для інших міст за дуже низькою ціною. Окрім соціальних мереж, платформа буде мати відкритий інтерфейс даних, який надає можливість доступу до даних будь-якої програми, екрану, послуги мобільності, радіостанції або програми в автомобілі.

За матеріалами сайту <https://cities-today.com>

Берлін, Німеччина

Вулиця Одербергер: відновлення історично середовища за участі громадян

Головним завданням цього проекту була реалізація на вулиці Одербергер у Берліні Концепції оновлення вулиць з урахуванням їх історично сформованого образу та збереження унікальної ідентифікації жителів, а також з дотриманням вимог сучасного міського середовища.

Головним викликом Проекту Одербергер-стріт було проведення оновлення та модернізації будівель, зберігаючи їх історично сформований стиль.

Головним викликом Проекту Одербергер-стріт було прове-

дення оновлення та модернізації будівель, зберігаючи їх історично сформований стиль. У відповідь на протести городян проти планів реконструкції вулиць міська влада схвалила патисипаторний підхід до розробки проектів міського дизайну та архітектури. У процесі розробки проектів і планів мають враховуватися думки як жителів, так і різноманітних міських служб. Головною метою було встановлення ефективної комунікації між різними зацікавленими сторонами, щоб знайти дієві компроміси для відновлення та модернізації міських вулиць.

Виконавцем Проекту виступив Департамент містобудування і довкілля Сенату Берліну. Підрозділи районного управління Панкоу були також залучені. Окрім того, місто уклало контракт с приватною агенцією консалтингу та розвитку для проведення будівельних і відновлювальних робіт. Для досягнення спільного бачення протягом процесу планування і розробки проекту було

проведено низку заходів з залученням жителів вулиці – робочі групи, виїзні зустрічі, громадське обговорення та дискусії. Протягом періоду виконання будівельних робіт регулярні зустрічі з жителями продовжували забезпечувати їх постійну участь та підтримку.

Одербергер-стріт залишається унікальним місцем у міському ландшафті Берліна як місце культурних та громадських заходів з надихаючою яскравою атмосферою.

Хоча фінансові витрати були високими, структура процесу та застосовані патисипаторні механізми роблять підхід Одербергер-стріт цікавим для проєктів, які стикаються зі спротивом жителів та інших зацікавлених груп.

Амстердам, Нідерланди

Місто запровадило соціальну складову у положення про закупівлі за кошти бюджету

Завдяки внесення змін у положення про закупівлі за кошти місцевого бюджету місто Амстердам підтримує молодих людей, які перебувають під загрозою виключення з соціального життя. Для безробітних створюється можливість отримати офіційну робітничу кваліфікацію, досвід роботи за фахом та працевлаштуватися.

Новаторський підхід до проведення публічних закупівель, запроваджений в Амстердамі, має на меті зміцнити як соціальну, так і екологічну складову діяльності міста, а також макси-

мізувати соціальну цінність витрачених коштів міського бюджету.

Місто здійснює закупівлю робіт у приватних компаній лише за умови, що вони частину прибутку з цього контракту вкладатимуть у соціальні програми, наприклад у працевлаштування молодих людей, які не мають професійної кваліфікації.

Стаття «соціальне повернення» у положенні про публічні закупівлі вимагає, щоб підрядники додавали до своєї тендерної пропозиції заходи, які забезпечують робочі місця, навчання або працевлаштування для молоді, яка не має роботи, професії, або належить до інших соціально вразливих груп. Ця стаття також визначає мінімальний відсоток прибутку, отриманого підрядником у кожному тендері, який необхідно вкладати у ці заходи.

Наочним прикладом реалізації такого підходу є співпраця міста з будівельною компанією Rutte, яка навчає та працевлаштовує безробітну молодь. Протягом двох років учасники цієї програми один день на тиждень навчаються будівельній професії, а чотири дні працюють на об'єктах Rutte. А після отримання кваліфікації їм гарантується шестимісячний контракт на повний робочий день на будівництві.

За матеріалами сайту <https://www.metropolis.org/>

Такими школами не кожне місто може похвалитися: як у сільській ОТГ на Полтавщині ремонтують навчальні заклади

Досвід Клепачівської ОТГ на Полтавщині

Невелике село Клепачі в Хорольському районі у 2015 році стало центром об'єднаної територіальної громади. Навколо нього об'єдналися Новачанська та Шишаківська сільські ради. Загалом до складу Клепачівської ОТГ входить 12 населених пунктів. Уже два роки громада власними силами, але не без допомоги держави, вирішує набуті роками

проблеми: потребують ремонту розбиті дороги, чотири школи, дитячі садки, ФАПи та амбулаторія, треба закінчити роботу над освітленням вулиць і таких «треба» незліченна кількість. Проте тут упевнені, якщо поставити мету, результату обов'язково досягнеш. І нова техніка, відремонтовані навчальні заклади, сільська рада, вуличне освітлення – доказ тому.

Робота над створенням об'єднаної територіальної громади була надзвичайно трудомісткою. Адже доводилося переконувати людей у правильності об'єднання навколо Клепачівської сільської ради двох інших – Новачанської та Шишаківської.

– Ми проводили по декілька зборів у клубах, доводили людям, що об'єднавшись, будемо жити краще, – пригадує Микола Новоселецький, голова Клепачівської об'єднаної територіальної громади.

Після виборів влада громади, до речі, в сільській раді працює 20 молодих спеціалістів, середній вік яких 30 років, першочерговим завданням поставила перед собою наведення ладу в усіх населених пунктах ОТГ. Комунальне господарство почало боротьбу з бур'янами обабіч доріг, сухостоєм, стихійними сміттєзвалищами.

Основні зусилля в році, що минає, влада спрямувала на покращення інфраструктури, ремонт освітніх закладів. Відтак, у 2017 році тут провели капітальний ремонт внутрішніх приміщень Вергунівської ЗОШ I-II ступенів, капітальний ремонт покрівлі та утеплення фасаду Шишаківської ЗОШ I-III ступенів, капітальний ремонт приміщення та фасаду сільської ради.

Шишаківська ЗОШ I-III ступенів має 4 корпуси, розташована на 3 га землі. Перший головний корпус – побудований в 1912 році Хорольським земством до 300-річчя правління дому Романових. Таких шкіл було побудовано в районі 4.

Шишаківська й досі працює. У школі навчається 97 учнів.

– Із 25 грудня 2015 року ми перейшли на баланс Клепачівської сільської ради об'єднаної територіальної громади. З цього періоду в школі відбулося багато змін. У першому корпусі встановили нові двері, в корпусі № 2 оновили 17 вікон. Зараз перекривають по-

крівлю, роблять утеплення та вимощення. Сільська рада оплачує харчування для школярів пільгових категорій, таких дітей в навчальному закладі 37. І що, дуже важливо, оптимізації вчительського складу не відбулося, – розповіла Вікторія Артеменко, директор Шишаківської школи.

– На сьогодні, маючи в бюджеті 24,3 млн грн, ми виділяємо певну суму коштів для того, щоб освіта і медицина були на належному рівні. У Шишаківській школі ми відремонтували дах й утеплюли фасад. Було витрачено 1 млн 200 тис грн коштів. Навесні робота буде продовжена. І у 2018 році хочемо зробити капітальний ремонт класів, які знаходяться в цій школі. Зараз триває підготовка до переобладнання газової системи опалення на твердопаливну. Котли закуплені і на зимових канікулах розпочнеться в школі ця робота, – додав Микола Новоселецький.

Не кожна сільська школа, ще й дев'ятирічка, може похвалитися відмінним ремонтом. А от у Вергунівській ЗОШ I-II ступенів він є. Буквально за 4 місяці в навчальному закладі установили енергозберігаючі вікна та двері, зробили капітальний ремонт коридорів й класних кімнат, оновили дошки та парти. До слова, в школі навчається 91 учень.

– Наша школа збудована у 1967 році. Тривалий час тут не проводився ремонт. Нині школа – як новенька. Очікуємо з дня на день нових парт, адже ті, що є, придбані у 1960-1980-х роках, – каже Світлана Сторчак, директор Вергунівської ЗОШ I-II ступенів. – У мріях – оновити комп'ютерний клас, купити інтерактивну дошку, закупити фізкабінет.

Щороку в громаді виділяють гроші на освітлення вулиць, цьогогоріч ця сума – близько 500 тис. грн. 80% населених пунктів ОТГ освітлені. Не горять ліхтарі лише в тих селах, де знаходиться 2-3 хати, бо це дуже великі затрати, пояснює голова об'єднаної громади.

Пишаються в ОТГ і налагодженим транспортним сполученням. Так, між селами громади і районним центром 4 рази на тиждень курсує автобус. Є і шкільний транспорт. Нині тут реконструюють одне з приміщень під гараж для автобусів та трактора.

Питання безробіття в ОТГ не стоїть, адже на території діє потужне сільгосп-підприємство, яке забезпечує робочими місцями понад 400 осіб та платить

на баланс сільської ради. Зараз проводиться ця робота, думаю за місяць-два вона завершиться і ми розпочнемо необхідні ремонти, – пояснив Микола Миколайович.

Та не здобутками єдиними. У Клепачівській ОТГ не приховують, що є чимало питань, які потребують якнайшвидшого вирішення. Гостро стоїть в об'єднаній територіальній громаді проблема питної води та розпорядження землею поза межами населених пунктів.

– Основні надходження до нашого бюджету – це податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та від здачі землі в оренду. Питання землі дуже болюче для таких невеликих сільських рад, як наша, адже в нас всього близько 3 тисяч населення, потрібен поштовх, щоб ми за землю могли брати певну суму коштів, а не так, як зараз, коли договори укладені давним-давно і ми нічого не можемо зробити, щоб збільшити плату за оренду землі. Держава обіцяла змінити ситуацію ще в 2015 році, але поки що нічого так і не зробила (йдеться про законопроект про передачу землі за межами населених пунктів у розпорядження місцевих рад, – прим. авт.). Нам сьогодні орендарі платять тільки 3% від суми, – каже голова Клепачівської ОТГ.

Складна в Клепачівській ОТГ й ситуація з водою, адже пересихають колодязі, водогони є не в кожному селі.

– Це проблема для багатьох сіл не лише нашої ОТГ. Вода в колодязях зникає. Минулого року в нас навіть у ставках не стало води, – говорить Микола Новоселецький. – Люди зверталися до нас із цією проблемою, просили допомогти із пробиттям свердловини. Але це питання на кілька мільйонів. Тому жителі самостійно пробурюють свердловини, об'єднуючись. На сьогодні Клепачі і Вергуни мають централізований водогін, а в Шишаках, Новачисі, інших селах немає артезіанських свердловин. Питання будемо вирішувати. У Шишаках плануємо в 2019 році, бо це трудомістка робота, пробурити одну-дві свердловини для експлуатації підземних вод.

Проблему з питною водою можна вирішити в наступному році, адже держава розробила бюджетну програму «Питна вода». Але для цього необхідно громадам підготувати належний проект.

У планах Клепачівської ОТГ на 2018 рік – завершити ремонт шкіл, провести капітальний ремонт амбулаторії, закінчити освітлення в усіх населених пунктах та відремонтувати дороги.

ПДФО до бюджету громади.

У найближчих планах – забрати на баланс сільської ради амбулаторію і 2 фельдшерсько-акушерських пункти.

– Питання полягає в тому, що нині вони на районному бюджеті і для того, щоб нам провести ремонт приміщень, треба забрати їх

Ольга Правденко,
<http://kolo.news>